

♦ יום ראשון כ"ג מרחשון ♦

כה (ט) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק בֶּן־אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק:

כ"ט"י - וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק • יַעֲקֹב וְעֵשָׂו הָאֲמוּרִים בַּפְּרָשָׁה. אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק • (לְאֹמֵר שֶׁקָּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא שְׁמוֹ אֲבִרְהָם, אֲחֵר כִּף הוֹלִיד אֶת יִצְחָק, דְּבַר אֲחֵר.) עַל־יְדֵי שְׁפָתָב הַכְּתוּב: "יִצְחָק בֶּן־אֲבִרְהָם", הַזֶּקֶן לוֹמַר: "אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק", לְפִי שֶׁהָיוּ לְצַנִּי הַדּוֹר אֲמוּרִים: 'מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה, שֶׁהָרִי כַּמָּה שָׁנִים שֶׁהָתָה עִם אֲבִרְהָם וְלֹא נִתְעַבְּרָה הַיָּמָנוּ, מָה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא? צַר קָלְסֶתֶר פָּנָיו שֶׁל יִצְחָק דּוֹמָה לְאֲבִרְהָם, וְהַעֲדִידוּ הַכֹּל: "אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק", וְזֶהוּ שְׁפָתָב כָּאֵן: "יִצְחָק בֶּן־אֲבִרְהָם" (הַיָּה), שֶׁהָרִי עֲדוּת יֵשׁ שֶׁ"אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק".

(כ) וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדַן אַרְם אַחֹת לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה:

כ"ט"י - בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה • שֶׁהָרִי כְּשֶׁבָא אֲבִרְהָם מֵהַר הַמּוֹרִיָּה, נִתְבַּשֵּׂר שְׁנוֹלְדָה רִבְקָה, וְיִצְחָק הָיָה בֶּן ל"ז

פירוש אשל אברהם - הרב אלאשוילי

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא? צַר קָלְסֶתֶר - זִיו (רש"י נדה לא, א). כְּלוֹמֵר, הַפּוֹרְאָה הַכֹּלְלִי שֶׁל הַפְּנִים. פָּנָיו שֶׁל יִצְחָק דּוֹמָה לְאֲבִרְהָם - מִשְׁמַע כֶּבֶד מִשְׁעַת הַיְצִירָה (הַרְבִּי). וְרָאָה גַם רִש"י לְעֵיל כֹּא, ב: "לְזַקוּנָיו - שֶׁהָיָה זִיו אִיקוּנִין שֶׁלוֹ דּוֹמָה לוֹ". וְהַעֲדִידוּ הַכֹּל: "אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק". וְזֶהוּ שְׁפָתָב כָּאֵן: "יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם" הָיָה, שֶׁהָרִי עֲדוּת יֵשׁ שֶׁ"אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" - כְּלוֹמֵר, יִצְחָק הָיָה מִיְחֻק בֵּין הַבְּרִיּוֹת שֶׁהוּא "בֶּן אֲבִרְהָם", מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל הַעֲדִידוֹ שֶׁ"אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" (ר"א). וְהֵרָא"ם כְּתָב שֶׁשִּׁיעוֹר הַכְּתוּב הוּא כֹּף: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק", "יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם" [הָיָה, שֶׁהָרִי עֲדוּת יֵשׁ שֶׁ"יִצְחָק" מוֹסֵב לְשַׁנֵּי הַכּוּוֹנִיִּם, הֵן לְ"תּוֹלְדוֹת", וְהֵן לְ"בֵן אֲבִרְהָם", וְכֵאלוֹ כְּתוּב פְּעַמִּים "יִצְחָק". תוֹרָה כ

(כ) בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה - שֶׁהָרִי כְּשֶׁבָא אֲבִרְהָם מֵהַר הַמּוֹרִיָּה נִתְבַּשֵּׂר שְׁנוֹלְדָה רִבְקָה - כְּדִלְעֵיל כֹּב, כג וּבְרִש"י שֶׁם פְּטוּק כ.

כְּרוֹר שֶׁ"אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק". לְפִי שֶׁהָיוּ לְצַנִּי הַדּוֹר אֲמוּרִים - בְּעַת עַיְבוּרָה שֶׁל שָׂרָה. מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה - וְלְעֵיל כֹּא, ז כְּתָב רִש"י שֶׁהָיוּ טוֹעֵנִים: "לֹא יִלְדָה שָׂרָה, אֲלֹא אֶסּוּפִי הַבִּיאָה מִן הַשּׁוּק". נִמְצָא שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי טַעְנוֹת בְּלִידַת יִצְחָק: (א) "אֶסּוּפִי הַבִּיאָה מִן הַשּׁוּק", וְהִיא טַעְנָה הַגִּיוֹנִית, כִּינּוֹן שֶׁכֶּבֶד "הַדֵּל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אוֹרַח בְּנָשִׁים", וְלָכֵן כְּתָב רִש"י שֶׁם שֶׁטַעְנָה זֹו טַעְנֵה הַשְּׂרוֹת (הַחֲשׁוּבוֹת) שֶׁהוּוֹנְנֵה לְמִשְׁתָּה. (ב) "מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְּרָה שָׂרָה", וְהִיא טַעְנָה מְשׁוֹלְלַת כָּל הַגִּיוֹן, כִּי הַבְּעִיָּה לֹא הִיְתָה בְּתִשּׁוֹת כְּחוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם, שֶׁהָרִי אֲבִרְהָם יִלְד אֶת יִשְׁמַעֵאל בְּגִיל שְׁמוֹנִים וְנִשְׁש, אֲלֹא הַבְּעִיָּה הִיְתָה בְּעַקְרוּתָהּ שֶׁל שָׂרָה, וְאִיךָ יִכְלָה לְהַתְעַבֵּר מֵאֲבִימֶלֶךְ? וְלָכֵן כּוֹתֵב רִש"י, שְׁזוּהִי טַעְנַת "לִיְצַנִּי הַדּוֹר", שֶׁכֶּל טַעְנַתָּם הִיא מִפְּנֵי שֶׁחֲמָדוֹ לְצוּן. אֲבָל גַּם בְּטַעְנַתָּם הַתְּחַשֵּׁב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא, וְצַר צִוֵּרַת יִצְחָק כְּאֲבִרְהָם אָבִיו (ע"פ הַרְבִּי בַּתּוֹסֵפֶת בִּיאוֹר).

שֶׁהָרִי כַּמָּה שָׁנִים שֶׁהָתָה עִם אֲבִרְהָם וְלֹא נִתְעַבְּרָה הַיָּמָנוּ, מָה עָשָׂה

(ט) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק - יַעֲקֹב וְעֵשָׂו - הַקְדָּיִם יַעֲקֹב לְעֵשָׂו אִף שֶׁעֲשׂו נוֹלַד תְּחִילָה, מִשּׁוֹם שֶׁיַּעֲקֹב הוּא עֵיבָר יִצְחָק בְּכְתוּב "כִּי בְיִצְחָק יִקָּרָא לֶךָ וְרַע", "בְּיִצְחָק וְלֹא כֹל יִצְחָק", הֵינּוּ יַעֲקֹב וְלֹא עֵשָׂו, רָאָה נְדָרִים לֹא, א (הַרְבִּי).

הָאֲמוּרִים בַּפְּרָשָׁה - כְּלוֹמֵר, "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת" מוֹסֵב עַל לִידַת יַעֲקֹב וְעֵשָׂו הָאֲמוּרִים בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרָשָׁה, אִף שֶׁאֵינָם סְמוּכִים לְ"וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת", וְכֹל הַפְּסוּקִים מִ"וַיְהִי יִצְחָק" עַד לִידַת יַעֲקֹב וְעֵשָׂו בָּאִים לְתַאֵר רַק אִיךָ נוֹלְדוּ (נ"א).

אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק - עַל־יְדֵי שְׁפָתָב הַכְּתוּב: "יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם" - כְּמוֹ שֶׁכְּתָב לְעֵיל כֹּה, יב: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִשְׁמַעֵאל בֶּן אֲבִרְהָם". וְמָה שְׁפָתָב בְּשִׁנְיֵיהֶם "בֶּן אֲבִרְהָם"? זֶהוּ לוֹמֵר לֶךָ שֶׁכֶּל הַתּוֹלְדוֹת שֶׁזָּכוּ יִשְׁמַעֵאל וְיִצְחָק הָיוּ בְּזִכּוֹת הַבְּטַחַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא לְאֲבִרְהָם שִׁפְרָה וְיִרְבָּה אוֹתָם (נ"א).

הַזֶּקֶן לוֹמַר: "אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק" - אִף שֶׁאֵין לוֹ שׁוֹם קֶשֶׁר לְ"תּוֹלְדוֹת יִצְחָק", וְהוּא גַם מִיּוֹתֵר, שֶׁאֵם נֹאמֵר "יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם", הָרִי